

БОГОСЛОВЉЕ

ИЗДАЈЕ
ПРАВОСЛАВНИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ
У БЕОГРАДУ

Година XLII (LVI)

Свеска 1 и 2

Београд, 1998.

ФИЛИАРЕТ ГРАНИЊ – ЗБОРНИК РАДОВА

Издаје

Богословски факултет Српске православне цркве
Београд, Мије Ковачевића 11Б

Уређује Редакцијски одбор

Главни и одговорни уредник
Прошојереј др Радомир В. Појковић

Редактор и суперкоректор
Прошођакон Радомир Ракић

Стручни сарадници
Мр Илија Томић
Зоран Јелисавчић
Др Ксенија Кончаревић
Бођан Лубарђић
(секретар Редакције)

Уређење – рачунарска обрада
Петар А. Бојковић

Цена ове свеске је 300 динара, а за иностранство 30 швајцарских франака или 15 американских долара. Претплату слати преко Комерцијалне банке, ул. Светога Саве 14, Београд на жиро рачун 40811-620-8-175-50-220-1445143989 са назнаком за „Богословље“.

Тираж 500

Штампа

Српска манастирска штампарија
Епархије сремске, Батајница

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу
СР Србије бр. 413-181/73-02 од 19. марта 1973. године на часопис
„Богословље“ не плаћа се порез на промет производа.

САДРЖАЈ

Предговор	3
Preface	5
Животопис архимандрита др Филарета Гранића	9
Библиографија	11
Потписи у датираним грчким рукописима из 9. и 10. века (Превод докторске дисертације Бранка Гранића), с немачког језика превео <i>Зоран Јовановић</i>	27

ДЕО ПРВИ

1. Узимање монаха у клир у старој Цркви	57
2. Бјло и клепало у египатским и палестинским манастирима старе Цркве	63
3. Монаштво у служби ближњег у старом и средњем веку	67
4. Прилози правној историји манастира у грчким областима позноримског царства у IV–VI веку, део први	73
5. Прилози правној историји манастира у грчким областима позноримског царства у IV–VI веку, део други	100
6. Акт оснивања манастира у грчким областима позноримског царства у V и VI веку	119
7. Приватноправни положај монаха у грчким областима позноримске империје у V и VI веку	126
8. Правни положај и организација грчких манастира по Јустинијанову праву	133
9. Новеларно законодавство цара Лава VI у ствари манастира и монаха	152

ДЕО ДРУГИ

1. Одредбе Хиландарског типика Св. Саве о ступању у манастирску заједницу и о делокругу братског сабора	161
2. Одредбе Хиландарског типика Св. Саве о харитативној делатности манастира	172
3. Црквеноправне одредбе Хиландарског типика Св. Саве	180
4. Црквеноправне одредбе Хиландарског типика Св. Саве о настојатељу и осталим манастирским функционарима	226
5. Црквеноправне одредбе Карејског и Хиландарског типика Св. Саве о келиотима у вези с аналогним одредбама грчких манастирских типика	241

ДЕО ТРЕЋИ

1. Отмица (ΑΡΠΑΓΗ, RAPTUS) у грчко-римском праву	253
2. Римска држава и Хришћанска црква до Галеријева едикта о толеранцији (311. године)	265
3. Проблем сазива Васељенског сабора	272
4. Први Васељенски сабор у Nikeји 325. године после Христа	277
5. Зависност Цркве на острву Кипру од Александрије у првој половини IV века	287
6. Утицај хришћанства на друштвени и морални живот у позноримској империји (IV-VI век)	294
7. Оснивање Архиепископије у граду Iustiniana Prima 535. године после Христа	298
8. Дотација клира у византијској Цркви	329
9. Црквени односи на територији Војводине до конца византијске владавине	347
10. Војводина у византијско доба	353
11. Основи државног устројства Источноримске (византијске) империје	376
12. Однос између Цркве и државе у Источноримској (византијској) империји	393
13. Добротворна делатност александријског архиепископа патријарха св. Јована Милостивог (610-619)	407
14. Црквеноправне глосе на привилегије цара Василија II Охридској архиепископији	410
15. Одговори охридског архиепископа Димитрија Хоматијана на питања српског краља Стефана Радослава	424
16. Византијска рестаурација у Цариграду 1261. и црквена унија у Лиону 1274.	456

ДЕО ЧЕТВРТИ

1. Први међународни конгрес представника византијских студија у Букурешту	467
2. Други међународни конгрес за византијске студије у Београду	471
3. Црквена историја и црквено право на Трећем међународном конгресу за византијске студије у Атини	492
4. Рад Станоја Станојевића на историји односа између Византије и Срба до почетка IX века	497
5. Радови Илариона Руварца који имају везе с византијском историјом	508
Хроника Богословског факултета за 1998. годину	511